ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2017/1592

ze dne 15. května 2017

o opatření SA.35429 – 2017/C (ex 2013/NN), které provedlo Portugalsko v souvislosti s rozšířením využívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách

(oznámeno pod číslem C(2017) 3110)

(Pouze portugalské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s čl. 108 odst. 2 Smlouvy, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. ŘÍZENÍ

(1) Dne 18. září 2012 obdržela Komise stížnost podanou soukromými osobami v souvislosti s údajně protiprávní státní podporou, kterou poskytlo Portugalsko společnosti EDP – Energias de Portugal, S.A. ([1]) (dále jen „EDP“) s ohledem na uvízlé náklady v Portugalsku a prodloužení doby využívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách.

(2) Dne 30. října 2012 zaslala Komise stížnost Portugalsku a vyžádala si také doplňkové informace, které Portugalsko poskytlo dopisem ze dne 8. ledna 2013. Dne 25. ledna 2013 se uskutečnila schůzka s portugalskými orgány. Další informace poskytlo Portugalsko dne 7. března 2013.

(3) Dne 18. září 2013 zaslala Evropská komise Portugalsku dopis, v němž ho informovala o svém rozhodnutí zahájit v souladu s čl. 108 odst. 2 Smlouvy formální vyšetřovací řízení týkající se pouze prodloužení doby využívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách.

(4) Dne 21. října 2013 obdržela Komise připomínky Portugalska a dne 29. ledna 2014 byla přijata příslušná oprava.

(5) Rozhodnutí Komise o zahájení formálního vyšetřovacího řízení ([2]) (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“) bylo dne 16. dubna 2014 zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*.

(6) V květnu 2014 obdržela Komise připomínky od třetích stran.

(7) Portugalsko zaslalo své vyjádření k připomínkám zaslaným třetími stranami dne 3. července 2014.

(8) Komise si dopisem ze dne 15. dubna 2016 vyžádala další informace. Portugalsko zaslalo odpověď dne 19. srpna 2016.

(9) Tímto rozhodnutím je ukončeno formální vyšetřovací řízení, které bylo zahájeno podle článku 108 SFEU. Rozhodnutí se nezabývá souladem opatření s ostatními ustanoveními práva EU, jako jsou pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek a antimonopolní pravidla založená na článcích 106/102 SFEU.

([1]) Do roku 2004 bývalá „Electricidade de Portugal“.

([2]) Státní podpora SA.35429 (2013/C) (ex 2012/CP) – Rozšíření využívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách – Výzva k podání připomínek podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. C 117, 16.4.2014, s. 113).

2. **POPIS OPATŘENÍ**

2.1. **Trh s energií v Portugalsku**

(10) Před liberalizací portugalského trhu s elektřinou v roce 2007 nebyla elektřina vyrobená v Portugalsku prodávána přímo na trhu, nýbrž ji získával veřejný provozovatel elektroenergetické soustavy, společnost Rede Elétrica Nacional, S.A. (dále jen „REN"), na základě dlouhodobých smluv o nákupu energie (dále jen „kupní smlouvy"). Podle těchto kupních smluv byla společnosti REN uložena povinnost nakupovat od schválených výrobců zaručené množství elektřiny za zaručenou cenu, která pokrývala přesně určené nákladové položky, a po zaručenou dobu, a to až do roku 2027.

2.2. **Rozhodnutí týkající se uvízlých nákladů**

(11) Po provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ([1]) se Portugalsko rozhodlo přistoupit k předčasnému ukončení kupních smluv a nahradit je vyplacením náhrady za uvízlé náklady (mechanismus náhrady nákladů na zachování smluvní rovnováhy (dále jen „CMEC")). Parametry a metodiku výpočtu CMEC stanovilo legislativní nařízení č. 240/2004 ze dne 27. prosince 2004.

(12) Portugalsko oznámilo opatření týkající se náhrady za uvízlé náklady dne 1. dubna 2004, a to na základě sdělení Komise týkajícího se metodiky analýzy státní podpory spojené s uvízlými náklady ([2]). Tyto uvízlé náklady měly být uhrazeny v souvislosti s předčasným ukončením kupních smluv mezi společnostmi EDP a REN u 34 elektráren, z toho 27 vodních elektráren, vzhledem k očekávané zátěži spojené s minulými investicemi na liberalizovaném trhu. V rozhodnutí o uvízlých nákladech se odkazuje rovněž na společnosti Tejo Energia a Turbogas. Portugalsko oznámilo svůj záměr poskytnout náhradu za uvízlé náklady i společnostem Tejo Energia a Turbogas. Opatření mělo být podle plánu financováno z příjmů plynoucích z poplatku uloženého konečným odběratelům elektřiny na základě smluvního příkonu.

(13) Komise schválila v roce 2004 opatření k uhrazení možných ztrát tří podniků včetně zavedeného provozovatele ([3]) v rozhodnutí o státní podpoře N161/2004 – Ztracené náklady v Portugalsku ([4]).

(14) Jak je uvedeno ve zmíněném rozhodnutí Komise, náhrada v rámci mechanismu CMEC, která je EDP vyplácena každý rok od července 2007, sestává ze dvou složek, a to pevně stanovené složky, což je podíl maximální roční částky vypočítané předem, a upravené složky, která zohledňuje reálnou hodnotu rozdílu mezi skutečnými příjmy a náklady dotyčných elektráren a která je vypočtena na úrovni konsolidované skupiny, v tomto případě EDP. Konečná úprava částky CMEC bude vypočítána počátkem roku 2018, tj. jedenáctý rok po předčasném ukončení kupních smluv. Tato konečná úprava bude vypočítána na základě předpokládaných příjmů do konce roku 2027, což je podle rozhodnutí Komise konec doby uplatňování mechanismu CMEC.

2.3. **Prodloužení doby trvání koncese**

(15) Dohoda o ukončení kupních smluv společnosti EDP v souvislosti s vodními elektrárnami byla uzavřena v únoru 2005 po přijetí legislativního nařízení č. 240/2004. Dohoda o ukončení kupních smluv obsahuje doložku o odkladném účinku, pokud jde o dohodnuté ukončení. Tato doložka podmiňuje ukončení kupních smluv právem na užívání veřejných vodních zdrojů nejméně do konce doby životnosti zařízení a stavebních děl. Právo na užívání veřejných vodních zdrojů bylo každopádně výrobci energie, společnosti EDP, uděleno na stejnou dobu.

(16) Podle portugalského vodního zákona č. 58/2005 ze dne 29. prosince 2005 a legislativního nařízení č. 226-A/2007 ze dne 31. května 2007, které se týká režimu využívání vodních zdrojů, je užívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu energie podmíněno koncesí. Výběr subjektu, kterému bude koncese udělena, se musel

([1]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES (Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 37).
([2]) Přijaté Komisí dne 26. července 2001 a členským státům doručené dopisem SG(2001) D/290869 ze dne 6. srpna 2001.
([3]) Konkrétně EDP, Tejo Energia a Turbogas.
([4]) Rozhodnutí Komise K(2004) 3468 ze dne 22. září 2004 o státní podpoře N 161/2004, *Ztracené náklady v Portugalsku* (Úř. věst. C 250, 8.10.2005, s. 9).

uskutečnit prostřednictvím jednoho ze zvláštních, zákonem stanovených postupů. Podle legislativního nařízení č. 240/2004 a legislativního nařízení č. 226-A/2007 se na konci doby platnosti koncese vrátí aktiva související s činností, která je předmětem koncese, bezplatně státu. Pokud však subjekt, který koncesi získal, uskuteční investice schválené poskytovatelem koncese, jež nebyly a nemohly být amortizovány, může stát splatit zbytkovou hodnotu, nebo rozšířit koncesi po zbývající dobu na aktiva, která mají být odepsána, příslušná doba však nesmí přesáhnout 75 let ([1]).

2.4. **Hodnota prodloužení koncesí pro vodní elektrárny**

(17) Portugalsko provedlo tři studie, které se podrobně zabývají výpočtem možné ekonomické hodnoty prodloužení koncese v roce 2007. Hlavní výsledky studií byly tyto:

a) společnost REN odhaduje hodnotu prodloužení koncese na 1 672 milionů EUR, a to na základě jediné diskontní sazby ve výši 6,6 % odpovídající hodnotě vážených průměrných nákladů kapitálu („WACC“), které vykázala samotná společnost EDP;

b) Caixa Banco de Investimento odhaduje hodnotu v rozmezí od 650 milionů EUR do 750 milionů EUR na základě použití dvou diskontních sazeb: zbytkové hodnoty kupních smluv diskontované sazbou 4,57 %, což vyplývá z rozpětí ve výši 50 bazických bodů nad 4,05 % výnosem patnáctiletých státních dluhopisů, a volných peněžních toků diskontovaných sazbou WACC ve výši 7,72 % na základě modelu oceňování kapitálových aktiv s údaji nepřímo odvozenými z odhadů vlastního kapitálu a nákladů na rizika u podobných evropských podniků veřejných služeb;

c) Credit Suisse First Boston (dále jen „CSFB“) odhaduje hodnotu na 704 milionů EUR podle předpokládané ceny elektřiny ve výši 50 EUR/MWh, a to na základě souboru diskontních sazeb ve výši 7,89 % pro WACC a 4,55 % pro zbytkovou hodnotu. Sazba WACC je podobně jako u Caixa Banco de Investimento založena na modelu oceňování kapitálových aktiv s údaji nepřímo odvozenými z odhadů vlastního kapitálu a nákladů na rizika u podobných evropských podniků veřejných služeb.

(18) Legislativní nařízení č. 226-A/2007 poskytlo doložkám o odkladném účinku, které byly obsaženy v kupních smlouvách, právní podporu prodloužením doby platnosti práv na užívání veřejných vodních zdrojů v případě vodních elektráren provozovaných společností EDP, jejichž kupní smlouvy byly legislativním nařízením č. 240/2004 ukončeny.

(19) Podle § 91 odst. 6 legislativního nařízení č. 226-A/2007 byl převod práv na výrobce elektřiny (fakticky společnost EDP) podmíněn uhrazením částky zohledňující ekonomickou a finanční rovnováhu. Jak je stanoveno v § 92 odst. 1 legislativního nařízení č. 226-A/2007, tato částka u každé elektrárny odpovídala rozdílu mezi tržní hodnotou provozu do konce prodloužené doby trvání vyjádřené v peněžních tocích a zbytkovou hodnotou investice stanovenou v kupní smlouvě a diskontovanou příslušnými diskontními sazbami pro každou z těchto dvou složek ceny. Toto ustanovení umožňovalo, aby se transakce nepovažovala z finančního hlediska za jednu investici, jelikož k diskontování byly použity různé úrokové sazby, a to pro:

a) zbytkovou hodnotu (která má být uhrazena společnosti EDP);

b) finanční volné peněžní toky plynoucí společnosti EDP z následného prodeje elektřiny vyrobené těmito vodními elektrárnami (jež má společnost EDP a nakonec odběratelé uhradit Portugalsku).

(20) Podle ustanovení legislativního nařízení č. 226-A/2007 zaplatila společnost EDP portugalskému státu jako odměnu za ekonomickou a finanční rovnováhu prodloužení koncesí pro všech 27 vodních elektráren částku ve výši 759 milionů EUR. Tento údaj zahrnuje částku ve výši 55 milionů EUR, která odpovídá sazbě daně z vodních zdrojů. Z toho vyplývá, že čistá výše této odměny poskytnuté společností EDP činila 704 milionů EUR.

2.5. **Stížnost**

(21) Ve stížnosti, která byla obdržena v září 2012, bylo uvedeno, že Portugalsko poskytlo společnosti EDP protiprávní státní podporu, která není slučitelná s vnitřním trhem, a to v důsledku dvou různých opatření:

a) náhrady za uvízlé náklady, jež společnosti EDP vznikly před liberalizací trhů s elektřinou, kterou Komise schválila ve svém rozhodnutí o státní podpoře N 161/2004 – Ztracené náklady v Portugalsku (jak je uvedeno

([1]) Portugalské orgány objasnily, že zásada, že neamortizované investice jsou nahrazeny v době vrácení příslušných aktiv státu na konci doby platnosti koncese, byla v portugalských právních předpisech stanovena již před liberalizací odvětví.

v 12. bodě odůvodnění ([1])): stěžovatel tvrdil, že kvůli změně okolností od přijetí rozhodnutí Komise a nesouladu s podmínkami stanovenými ve sdělení Komise týkajícím se metodiky analýzy státní podpory spojené s uvízlými náklady ([2]) nelze podporu, která byla schválena v roce 2004, nadále považovat za slučitelnou s pravidly Unie v oblasti státní podpory;

b) nízké ceny, kterou společnost EDP zaplatila Portugalsku v roce 2007 za prodloužení koncesí na právo užívat veřejné vodní zdroje pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách bez veřejného zadávacího řízení, čímž se stát vzdal příjmu ve prospěch společnosti EDP.

2.6. **Rozhodnutí o zahájení řízení**

(22) V rozhodnutí o zahájení řízení vyvrátila Komise část stížnosti týkající se náhrady za uvízlé náklady a dospěla k závěru, že neexistují důvody pro prohlášení této podpory za neslučitelnou s vnitřním trhem.

(23) Komise však vyslovila pochybnosti ohledně možné státní podpory společnosti EDP v souvislosti s režimem využívání vodních zdrojů. V rozhodnutí o zahájení řízení dospěla Komise k předběžnému závěru, že nízká částka, kterou společnost EDP zaplatila za prodloužení práva na užívání veřejných vodních zdrojů provedením legislativního nařízení č. 226-A/2007, by v případě, že by se potvrdila, znamenala (jak se zdá) selektivní hospodářskou výhodu pro společnost EDP.

(24) Co se týká slučitelnosti, Komise v této fázi neznala vhodný právní základ pro slučitelnost možné státní podpory společnosti EDP s vnitřním trhem.

2.6.1. *Neexistence zadávacího řízení*

(25) Komise za prvé podotýká, že udělení koncese na využívání veřejných vodních zdrojů za účelem poskytování služby na trhu nemusí zahrnovat hospodářskou výhodu pro příjemce, pokud byla koncese udělena na základě otevřeného a nediskriminačního zadávacího řízení, jehož se zúčastnil dostatečný počet zainteresovaných hospodářských subjektů. V daném případě však dohody o ukončení kupních smluv fakticky prodloužily v průměru přibližně o 25 let výhradní právo společnosti EDP provozovat dotyčné elektrárny bez zadávacího řízení. Konání zadávacího řízení bylo ve skutečnosti znemožněno doložkami o odkladném účinku obsaženými ve 27 dohodách o ukončení kupních smluv, které byly uzavřeny mezi společnostmi REN a EDP.

(26) Vzhledem k významnému podílu portugalského trhu, který elektrárny představují (27 %), postavení společnosti EDP na portugalském trhu pro výrobu a velkoobchodní dodávky elektřiny (55 %) a zvláštnímu významu vodních elektráren v portfoliu výroby elektřiny se Komise domnívala, že tyto doložky o odkladu mohou mít trvalý omezující účinek s ohledem na vstup potenciálních konkurentů na trh, kteří by mohli v otevřeném zadávacím řízení podat nabídky. Hospodářskou výhodu, která byla neoprávněně poskytnuta společnosti EDP, by proto bylo možno zjistit v případě, že by zadávací řízení vedlo k vyšší ceně, než byla cena, kterou zaplatila společnost EDP, po odečtení zbytkové hodnoty dlužné tomuto podniku.

2.6.2. *Podpůrné ekonomické studie použité k odhadu ceny transakce*

(27) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení za druhé usuzovala, že druhým nejlepším řešením v případě neexistence zadávacího řízení mohlo být jednání mezi portugalskými orgány a společností EDP za obvyklých tržních podmínek. Portugalsko jednající jako účastník trhu by usilovalo o dosažení co nejvyššího výnosu z veřejných statků, které byly předmětem koncese. Podle tohoto přístupu by jednání se společností EDP bylo podpořeno oceněním provedeným v roce 2007 ([3]), které se pro Portugalsko jevilo jako nejvýhodnější, tj. oceněním, které navrhla společnost REN.

(28) Jak je uvedeno ve 44. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Portugalsko souhlasilo s konečnou cenou, která představovala téměř polovinu ceny odhadnuté společností REN. Pokud by se ocenění navrhované společností REN ukázalo jako nejpřesnější, zdá se být nepravděpodobné, že by se stát při jednání se společností EDP choval jako účastník trhu.

([1]) Rozhodnutí Komise K(2004) 3468 ze dne 22. září 2004 o státní podpoře N 161/2004, *Ztracené náklady v Portugalsku* (Úř. věst.C 250, 8.10.2005, s. 9).
([2]) Přijaté Komisí dne 26. července 2001 a členským státům doručené dopisem SG(2001) D/290869 ze dne 6. srpna 2001.
([3]) Viz 16. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

2.6.3. *Finanční metodika použitá ke stanovení ceny transakce*

(29) Další pochybnosti byly za třetí vysloveny v souvislosti s metodikou, která byla použita ke stanovení ceny transakce. Metoda stanovená v legislativním nařízení č. 226-A/2007 úzce sleduje přístup, který uvedla Caixa Banco da Investimento a který používá dvě diskontní sazby ([1]).

(30) Komise vyslovila pochybnosti, zda mohlo nepoužití stejné diskontní sazby založené výhradně na kapitálových nákladech společnosti EDP, jak navrhla společnost REN, znamenat hospodářskou výhodu pro společnost EDP. Komise uvedla, že pokud by sazbou použitou k diskontování zbytkové hodnoty a volných peněžních toků byla jediná sazba WACC založená na obvyklých kapitálových nákladech evropského výrobce elektřiny (7,55 %), měla by společnost EDP zaplatit částku ve výši 1 340 milionů EUR, tj. o 581 milionů EUR více, než kolik činila částka skutečně uhrazená společností EDP.

(31) Komise se proto v rozhodnutí o zahájení řízení domnívala, že vzhledem k rozhodnutí portugalských orgánů prodloužit dobu trvání koncesí výhradně ve prospěch společnosti EDP místo prostřednictvím zadávacího řízení, které je otevřeno ostatním konkurentům, mohlo být vhodnější použití diskontní sazby založené na skutečných WACC společnosti EDP k zohlednění jejích vlastních a skutečných nákladů na kapitál. Společnost REN uvedla, že skutečné WACC společnosti EDP v roce 2007 činily 6,6 %, a proto mohlo být vhodné použít tuto hodnotu místo sazby ve výši 7,55 %. Komise tudíž dospěla k závěru, že lze zjistit hospodářskou výhodu, která byla společnosti EDP poskytnuta neoprávněně.

3. **PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN**

(32) Během formálního vyšetřovacího řízení obdržela Komise připomínky od stěžovatelů a od společnosti EDP.

(33) Stěžovatelé se domnívali, že v důsledku prodloužení doby platnosti koncesí obdržela společnost EDP státní podporu. Podle jejich názoru představuje opatření náhradu za ušlý příjem.

(34) Ve své odpovědi ze dne 19. května 2014 se společnost EDP naopak domnívala, že opatření státní podporu nepředstavuje. Společnost EDP za prvé tvrdila, že na základě práva na užívání veřejných vodních zdrojů do konce doby životnosti zařízení ve 27 vodních elektrárnách s kupními smlouvami, které bylo uznáno v roce 2007, nezískala žádnou hospodářskou výhodu, jelikož toto právo bylo uděleno za obvyklých tržních podmínek.

(35) Podle společnosti EDP lze existenci hospodářské výhody vyloučit, pokud stát jedná jako soukromý prodávající v rámci transakce za obvyklých podmínek na otevřeném trhu a usiluje o dosažení co nejlepší ceny za aktiva.

(36) Společnost EDP tvrdí, že má nárok na obdržení zbytkové hodnoty vodních elektráren, pokud kupní smlouvy skončí před koncem doby životnosti elektráren. Pro stát proto nebylo ekonomicky rentabilní vyhlásit v roce 2007 veřejné zadávací řízení k udělení nových koncesí na vodní zdroje.

(37) Společnost EDP se domnívá, že pokud by stát usiloval o dosažení vyšší hodnoty, než je hodnota vyplývající z nezávislých studií, společnost EDP by se rozhodla právo na užívání vodních zdrojů neprodloužit a ihned získat zbytkovou hodnotu elektráren, jelikož byla oprávněna tak učinit.

(38) Společnost EDP se mimoto domnívá, že studie společnosti REN týkající se ekonomické hodnoty prodloužení doby platnosti koncesí obsahuje nepatřičné ekonomické a finanční předpoklady, které významně snižují hodnotu práv, což znamená, že by společnost EDP závěry zmíněné studie za účelem „dvoustranných jednání" nepřijala.

(39) Společnost EDP proto tvrdí, že k tomu, aby se zamezilo existenci hospodářské výhody, postačuje jednostranné stanovení hodnoty prodloužení doby platnosti koncesí na základě objektivní metody ocenění.

(40) Společnost EDP za druhé uvedla, že metodika stanovená v legislativním nařízení č. 226-A/2007 je objektivní a že je založena na obecně uznávaných zásadách ekonomického výpočtu. Její použití umožňuje soudržný, odůvodnitelný a nesvévolný výpočet náhrady.

([1]) Viz 16. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(41) Co se týká vhodných diskontních sazeb, které je nutno použít u finančních toků jednotlivých elektráren, Caixa Banco de Investimento i CSFB dospěly k závěru, že by diskontní sazba zbytkové hodnoty elektráren měla zohledňovat smluvní riziko obsažené v této hodnotě. Společnost EDP podotkla, že jelikož všechny kupní smlouvy vstoupily v platnost v roce 1995, opravňovaly společnost EDP k tomu, aby od společnosti REN obdržela zbytkovou hodnotu elektrárny, pokud by byly smlouvy ukončeny přede dnem skončení jejich platnosti. Jestliže by společnost EDP neměla zájem na prodloužení svého práva na užívání veřejných vodních zdrojů, obdržela by proto od společnosti REN zbytkovou hodnotu ke dni skončení platnosti každé kupní smlouvy.

(42) Společnost EDP mimoto uvedla, že zbytková hodnota vodních elektráren, na kterou má nárok, představuje ve skutečnosti pohledávku, kterou má společnost EDP vůči státu, prostřednictvím společnosti REN, od vstupu kupních smluv v roce 1995 v platnost. Společnost REN je podnik ovládaný portugalským státem. Riziko nesplnění jejích povinností je proto spojeno s dluhovým rizikem státu. Společnost EDP vyvodila závěr, že by příslušná diskontní sazba pro aktualizaci této hodnoty tudíž měla zohledňovat pouze riziko spojené s nesplněním této povinnosti ze strany společnosti REN.

4. **PŘIPOMÍNKY A ODPOVĚDI PORTUGALSKA**

(43) Portugalsko zaslalo své vyjádření k připomínkám zúčastněných stran, zaměřilo se však na otázku uvízlých nákladů, s ohledem na niž Komise nevyslovila žádné pochybnosti.

(44) V dubnu 2016 si Komise vyžádala od Portugalska doplňkové informace. Portugalsko odpovědělo dne 16. dubna 2016 a poskytlo právní vysvětlení ustanovení legislativního nařízení č. 240/2004 a příloh koncesních smluv.

5. **POSOUZENÍ OPATŘENÍ**

5.1. **Existence podpory**

(45) V čl. 107 odst. 1 Smlouvy je uvedeno, že podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem.

(46) Aby bylo možno vyvodit závěr ohledně existence státní podpory, musí Komise posoudit, zda jsou u předmětného opatření splněna kumulativní kritéria stanovená v čl. 107 odst. 1 Smlouvy (tj. převod státních prostředků a přičitatelnost státu, selektivní výhoda, možné narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu uvnitř Unie).

5.1.1. *Přičitatelnost*

(47) Pokud jde o přičitatelnost, v případech, kdy orgán veřejné moci poskytne příjemci výhodu, je opatření z podstaty věci přičitatelné státu.

(48) Prodloužení práva na užívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách ve prospěch společnosti EDP, která vystupovala jako dílčí subjekt, jenž od společnosti REN obdržel koncesi, vyplývá z provedení legislativního nařízení č. 226-A/2007 týkajícího se režimu využívání vodních zdrojů. Ustanovení tohoto legislativního nařízení objasňovala rovněž pravidla, která musí stát dodržet při stanovení platby poskytnuté společností EDP za hospodářské výhody plynoucí z prodloužení. Legislativní nařízení č. 226-A/2007 je veřejný akt, který schválily a přijaly portugalské orgány. Z toho vyplývá, že opatření podpory, která v něm mohla být obsažena, lze přičíst Portugalské republice.

5.1.2. *Státní prostředky*

(49) Co se týká hodnocení státních prostředků, umožnění přístupu k využívání veřejného prostoru nebo přírodních zdrojů nebo udělení zvláštních výhradních práv bez náležité odměny v souladu s tržními sazbami může představovat ušlý příjem státu ([1]).

([1]) Viz sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. C 8, 11.1.2012, s. 4), bod 33, v němž se odkazuje na rozsudek Soudního dvora ze dne 22. května 2003 ve věci Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH v. Telekom-Control-Kommission a Mobilkom Austria AG, C-462/99, ECLI:EU:C:2003:297, body 92 a 93 a na rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 4. července 2007 ve věci Bouygues a Bouygues Télécom SA v. Komise, T 475/04, ECLI:EU:T:2007:196, body 101, 104, 105 a 111.

(50) Podle portugalského vodního zákona č. 58/2005 a legislativního nařízení č. 226-A/2007 patří vodní zdroje na portugalském území portugalskému státu a fyzické ani právnické osoby si je nemohou soukromě přisvojit a vlastnit. Z toho vyplývá, že hospodářské výhody plynoucí z využívání veřejných vodních zdrojů jsou v zásadě poskytnuty ze státních prostředků ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

(51) Přírodní zdroje s nemateriální hodnotou, jako je voda a vzduch, mohou být pro občany nezbytné a někdy životně důležité. Není-li však jejich využívání zpeněžitelné a/nebo není-li jejich užívání přisouzena žádná ekonomická hodnota, nemusí tyto zdroje představovat nutně prostředek k poskytnutí hospodářských výhod, na které se vztahuje čl. 107 odst. 1 Smlouvy, a mohou se vyhnout hodnocení jakožto státních prostředků. V tomto případě spočívá opatření v udělení práva na užívání vodních zdrojů, které jsou součástí veřejného prostoru. Existence ceny transakce prokazuje, že tomuto právu je přisouzena určitá ekonomická hodnota. Komise proto vyvozuje závěr, že opatření zahrnuje státní prostředky.

(52) Článek 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ([1]) formuluje zásadu návratnosti nákladů pro vodohospodářské služby, dostatečných podnětů v politice poplatků v oblasti vody k efektivnímu užívání vodních zdrojů a přiměřeného příspěvku mimo jiné průmyslu. Tato ustanovení práva Unie uznávají ekonomickou hodnotu různých užití vody. V případě Portugalska každopádně ustanovení § 91 legislativního nařízení č. 226-A/2007 blíže určují, že podle portugalských právních předpisů zahrnuje využívání veřejných vodních zdrojů pro účely výroby elektřiny ekonomickou, vyčíslitelnou a obchodovatelnou hodnotu.

(53) Z toho vyplývá, že prodloužení práva na užívání vodních zdrojů za účelem výroby elektřiny ve vodních elektrárnách ve prospěch společnosti EDP, která vystupovala jako dílčí subjekt, jenž od společnosti REN obdržel koncesi, jak je uvedeno v legislativním nařízení č. 226-A/2007, zahrnuje (jak se zdá) státní prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

5.1.3. *Neexistence výhody*

(54) Skutečnost, zda je transakce v souladu s tržními podmínkami, lze zjistit na základě obecně přijímané standardní metody ocenění ([2]). Tato metoda musí být založena na dostupných objektivních, ověřitelných a spolehlivých údajích ([3]), jež by měly být dostatečně podrobné a měly by zohledňovat hospodářskou situaci v době, kdy bylo o transakci rozhodnuto, s přihlédnutím k úrovni rizika a budoucím očekáváním ([4]).

(55) V rozhodnutí o zahájení řízení vyslovila Komise pochybnosti ohledně toho, zda nebyla ekonomická hodnota prodloužení koncesí stanovená v roce 2007 podhodnocena kvůli použití různých diskontních sazeb vztahujících se na její dvě složky, zbytkovou hodnotu neodepsaných aktiv a volné peněžní toky plynoucí z provozování vodních elektráren.

(56) Cena prodloužení odhadnutá v roce 2007 činí 704 milionů EUR (po odečtení odvedené daně ve výši 55 milionů EUR) a má dvě složky. Za prvé je složena z diskontovaných volných peněžních toků plynoucích z provozování vodních elektráren v období 2020–2044 ([5]) (2 115 milionů EUR, diskontováno v roce 2007). Za druhé je složena z čisté současné hodnoty zbytkové hodnoty v roce 2007 (1 356 milionů EUR, diskontováno v roce 2007). Je třeba uvést, že společnost EDP by měla nárok na zpětné získání hodnoty těchto aktiv, pokud by se Portugalsko rozhodlo společnosti EDP koncesi neprodloužit.

(57) Komise měla pochybnosti ohledně toho, nakolik bylo použití nižšího diskontního faktoru na zbytkovou hodnotu neodepsaných aktiv přijatelné z metodického hlediska ([6]).

(58) Aby se zohlednila skutečnost, že hodnota těchto neodepsaných aktiv používaných k provozování elektrárny bude známá v roce 2020, a je tudíž méně nejistá vzhledem ke smlouvám se subjekty, které ovládá portugalský stát,

([1]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

([2]) Viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. března 2007 ve věci Scott v. Komise, T-366/00, ECLI:EU:T:2007:99, bod 134 a rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 2010 ve věci Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe, C-239/09, ECLI:EU:C:2010:778, bod 39.

([3]) Viz rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 16. září 2004 ve věci Valmont Nederland BV v. Komise, T-274/01, ECLI:EU:T:2004:266, bod 71.

([4]) Viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. března 2007 ve věci Scott v. Komise, T-366/00, ECLI:EU:T:2007:99, bod 158.

([5]) Rok 2020 odpovídá průměrnému roku skončení platnosti kupních smluv a období poskytování náhrady za uvízlé náklady pro 27 vodních elektráren, jichž se transakce týkala. Rok 2044 odpovídá průměrnému datu skončení prodloužené doby platnosti koncesí u 27 vodních elektráren.

([6]) Viz 51. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

použily banky na peněžní toky nižší diskontní sazbu než WACC, jinými slovy bezrizikovou sazbu s připočtením rozpětí ve výši 50–80 bazických bodů (přibližně 4,6 % v porovnání se sazbou WACC ve výši 7,8 %). Použití nižší diskontní sazby zvyšuje čistou současnou hodnotu zbytkové hodnoty a snižuje cenu prodloužení. Jelikož zbytková hodnota není dotčena stejnými ekonomickými nejistotami jako volné peněžní toky, lze vyvodit závěr, že použití bezrizikové sazby je opodstatněné.

(59) Použití WACC k odhadu čisté současné hodnoty volných peněžních toků (vytvořených v průměru od roku 2020 do roku 2044) odpovídá na druhou stranu tržní praxi. To je odůvodněné vyšším provozním rizikem na liberalizovaném trhu, realizací iberského trhu s elektřinou ([1]), rozvojem integrovanějšího trhu s energií na evropské úrovni, což při tvorbě hotovosti celkově znamená více nejistot. Použití WACC na diskontované peněžní toky je proto odůvodněné.

(60) Výpočet WACC provedly Caixa Banco de Investimento a CSFB pomocí kombinace přístupu založeného na referenčním srovnávání (WACC podobných účastníků v obdobných odvětvích) s přístupem zdola nahoru (přepočet WACC s použitím veřejných údajů získaných od společnosti Bloomberg). Caixa Banco de Investimento odhadla WACC na 7,72 % a CSFB na 7,88 %. Tento přístup zohledňuje tržní praxi a je v souladu s podobnými přístupy, které již Komise potvrdila v jiných případech ([2]).

(61) Komise vyslovila rovněž pochybnosti ohledně toho, zda metodika, kterou použila společnost REN, provozovatel přenosové soustavy, ke stanovení ceny prodloužení, jež vedla k vyšší ceně (1 672 milionů EUR), nemohla být považována za uspokojivější přístup než ocenění, která provedly dvě finanční instituce ([3]).

(62) Metodika, kterou navrhla společnost REN, však nepředstavuje tržní praxi. Navrhovanou cenu prodloužení nelze ponechat z těchto důvodů:

a) společnost REN použila jednu diskontní sazbu na zbytkovou hodnotu i volné peněžní toky. Tato diskontní sazba předpokládá, že příslušnými WACC jsou WACC udávané společností EDP (6,6 %). WACC však musí zohledňovat ziskovost požadovanou skupinou investorů v daném odvětví a v dané zemi u určitého typu projektu. WACC jsou obvykle vypočítány na základě přístupu založeného na referenčním srovnávání (WACC srovnatelných účastníků trhu) a přístupu zdola nahoru, který zahrnuje konkrétní odhad každé složky WACC (beta, tržní riziková prémie), což nebylo ve studii provedeno. Proto se nezdá, že by metoda použitá společností REN uplatňovala standardní metodiku, kterou obvykle používá trh;

b) ocenění provedené společností REN nemohly portugalské orgány mimoto použít kvůli nedostatečné nezávislosti. Podle portugalského právního rámce bylo nutno hodnotu koncese stanovit na základě ocenění, která provedly dvě nezávislé instituce, v daném případě CSFB a Caixa Banco de Investimento, a jejich ocenění byla použita ke stanovení hodnoty ceny prodloužení. Jak bylo prokázáno výše, při oceněních, která provedly CSFB a Caixa Banco de Investimento, byla použita vhodná metodika. Komise neshledává žádný důvod, proč by se tato ocenění neměla považovat za vhodná ke stanovení tržní hodnoty prodloužení doby platnosti koncesí.

(63) Po náležité analýze lze metodiku, kterou Portugalsko použilo ke stanovení ceny prodloužení, považovat za uspokojivou.

(64) V případě zadávacího řízení by Portugalsko muselo společnosti EDP zaplatit částku neodepsaných aktiv na konci doby platnosti koncesí podle kupních smluv (2020). Za druhé, cena prodloužení je založena na předpokladu cen elektřiny ve výši 50 EUR/MWh. Je třeba uvést, že náhrada za uvízlé náklady stanovená v témže období vycházela z odhadu ve výši 36 EUR/MWh. Pokud by byl tento předpoklad ponechán při výpočtu ceny prodloužení, pro Portugalsko by to znamenalo negativní cenu (čistá současná hodnota – 15,4 milionu EUR). Cenové předpoklady jsou tudíž v porovnání s předpoklady použitými v rozhodnutí o uvízlých nákladech pro portugalský stát jistě příznivější a odrážejí konzervativní přístup, který obě finanční instituce použily při stanovení ceny prodloužení.

([1]) Iberský trh s elektřinou neboli MIBEL byl vymezen v mezinárodní dohodě o vytvoření iberského trhu s elektřinou uzavřené mezi Portugalskou republikou a Španělským královstvím. MIBEL byl zaveden prostřednictvím řady právních předpisů, které byly přijaty ve Španělsku (např. nařízení ITC/2129/2006 ze dne 30. června 2006) a v Portugalsku (např. *Portaria* 643/2006 ze dne 26. června 2006).

([2]) Viz např. státní podpora – Maďarsko – SA.38454 (2015/C) (ex 2015/N) – Možná podpora pro jadernou elektrárnu v Paksi – Výzva k podání připomínek podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. C 8, 12.1.2016, s. 2) a rozsudek ve věci Španělsko a Ciudad de la Luz v. Komise, T-319/12 a T-321/12, ECLI:EU:T:2014:604, bod 40, rozsudek ve věci Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, T-233/99 a T-228/99, ECLI:EU:T:2003:57, bod 245.

([3]) Viz 48. až 51. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

6. **ZÁVĚR**

(65) Komise tudíž vyvozuje závěr, že opatření, které společnost EDP opravňuje k provozování vodních elektráren během prodlouženého období za cenu ve výši 704 milionů EUR, nesplňuje všechny kumulativní podmínky stanovené v čl. 107 odst. 1 Smlouvy, a proto nepředstavuje státní podporu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření, které Portugalsko provedlo ve prospěch společnosti EDP – Energias de Portugal, S.A., v souvislosti s prodloužením doby využívání veřejných vodních zdrojů pro výrobu elektřiny ve vodních elektrárnách, nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Portugalské republice.

V Bruselu dne 15. května 2017.

Za Komisi
Margrethe VESTAGER
členka Komise